

PM Rotel IX(Dnr KS 2019/1180)

Departementsskrivelsen Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)

Remiss från Kulturdepartementet

Remisstid 1 november 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Kommissionen mot antiziganism konstaterade i sitt slutbetänkande (SOU 2016:44) att situationen för romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna inte är tillfredsställande och att ett inrättande av ett nationellt center kan vara en väg för att driva på en utveckling som innebär att romer har lika tillgång till de mänskliga rättigheterna. Därför har en särskild utredare har på regeringens uppdrag under 2017-2018 utrett hur ett sådant center kan inrättas. Utredningen visar att, trots att åtgärder har vidtagits inom en rad olika områden som syftar till att ge romer samma möjligheter som icke-romer, saknas stadga och långsiktighet i arbetet med att tillförsäkra minoriteten romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Utredaren bedömer att den nuvarande situationen kommer att kvarstå om inte en tydlig part pekas ut för att aktivt främja detta arbete, och anser inrättandet av en statlig förvaltningsmyndighet som den extraordinära och kraftfulla åtgärd som behövs för att ge staten förutsättningar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer. Därför har den särskilda utredaren tagit fram ett förslag på hur en ny statlig myndighet för romska frågor kan inrättas.

Myndigheten föreslås bedrivas som en nämndmyndighet som knyts till en värmyndighet, och utredarens bedömning är att den nya myndighetens anslag bör uppgå till cirka 20 miljoner kronor per år och att den bör ha cirka 13 årsarbetskrafter när den är fullt uppbyggd. I det ingår att vara ett stöd i arbetet med att motverka antiziganism. Utredaren föreslår att en lämplig värmyndighet kan vara en ny myndighet för minoritetsfrågor, vilken för närvarande bereds på regeringskansliet. Man föreslår också en uppföljning för att säkerställa en strategisk etablering och styrning av Myndigheten för romska frågor både under uppbyggnadsfasen av verksamheten och efter att den nya myndigheten har verkat under några år.

Stockholms stad, som har varit utvecklingskommun för romsk inkludering, har fått remissen för yttrande. Remissen i sin helhet finns att läsa på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för Agenda 2030. Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret är positivt till förslaget att inrätta en ny myndighet för romska frågor, och anser att uppdraget om metodutveckling utifrån forskning och beprövad erfarenhet kan bidra till att utveckla stadens arbete.

Arbetsmarknadsnämnden välkomnar ett förstärkt nationellt ansvar kring arbetet att tillförsäkra mänskliga rättigheter för minoriteten romer, men saknar en tydlig beskrivning av hur den föreslagna myndighetens arbete kan förhålla sig till och påverka på kommunernas dagliga, operativa arbete.

Kulturnämnden ser positivt på att inrättandet av en myndighet för romska frågor, som skulle kunna komplettera det arbete som redan pågår inom kommuner och andra offentliga verksamheter, dock efterlyser nämnden en tydlig beskrivning av hur denna komplettering ska ske i praktiken. Vidare betonar nämnden vikten av att andra myndigheter och kommuner inte trappar ner sitt arbete med romers rättigheter till följd av inrättandet av en sådan myndighet.

Socialnämnden välkomnar satsningar som kan innebära att förbättrandet av romers livsvillkor påskyndas men är tveksam till inrättande av en ny myndighet, då nämnden anser att arbetet med romsk inkludering behöver grundas på att bygga upp förtroende och tillit vilket görs bäst lokalt. Nämnden ser däremot en möjlighet till vidare utveckling av arbetet på länsnivå framöver.

Utbildningsnämnden har inga invändningar mot förslaget och anser att det är positivt att den föreslagna myndighetens arbete bygger på delaktighet med den romska gruppen. Dock efterlyser nämnden att kopplingar och samband mellan olika nivåer förtydligas, och ser gärna att en ny myndighet tydligt knyter an till det operativa arbete som sker ute i kommunerna.

Äldrenämnden kan se vikten av en sammanhållande aktör för de åtgärder och insatser som myndigheter, kommuner och andra aktörer vidtar samt att långsiktiga uppdrag finns för att tillgodose den romska minoritetens rättigheter, men ser fördelar med ett vidareutvecklat uppdrag och långsiktigt ansvar för en befintlig myndighet. Nämnden vill även framföra att äldre romer samt jämställdhetsfrågor behöver synliggöras mer i arbetet.

Farsta stadsdelsnämnd är positiv till satsningar som synliggör, samlar och sprider kunskap om den nationella minoriteten romer.

Hässelby- Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på utredningen och har inget att invända mot en myndighet för romska frågor men menar att en nära, lokal förankring är en förutsättning för framgång.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att arbetet för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevs är mycket viktigt, men har svårt att bedöma behovet om att inrätta en helt ny nationell myndighet för romska frågor.

Mina synpunkter

De stockholmare med romsk bakgrund som lever i Stockholm är en självklar del av vår stad, oavsett om de är födda här, stockholmare sedan flera generationer eller nyligen har flyttat hit från andra kommuner. Kommunen har en viktig roll att spela när det gäller att förbättra förutsättningarna för den romska minoriteten som grupp att komma i arbete och få tillgång till, bostad och utbildning. Kommunen måste också arbeta för att romer behandlas lika i hela staden och att diskriminering mot romer och antitziganism stoppas. För att ta sig an detta viktiga arbete har staden i samråd med den romska minoriteten därför nyligen tagit fram styrdokument, däribland *Riktlinjer för nationella minoriteternas rättigheter*, samt *Strategin för romsk inkludering*, som staden har som styrdokument till år 2022.

En myndighet för romska frågor av det slag som utredningen föreslår kan säkerligen spela en viktig roll i att förbättra den romska minoritetens situation. För att åstadkomma resultat för detta ändamål behövs dock samverkan på flera nivåer och mellan flera aktörer, såsom delar av civilsamhället och relevanta, redan existerande myndigheter som jobbar med närliggande frågor.

Jag vill också understryka att kommunerna är ytterst ansvariga för det operativa arbetet med att förbättra romers levnadsvillkor. Dock har kommunerna runtom i Sverige olika förutsättningar för att ta sig an detta viktiga arbete, och det är tydligt att kunskapen om den romska minoritetens situation och rättigheter utifrån lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk behöver stärkas. För att den föreslagna myndigheten ska kunna ha den tilltänkta samordnande och stärkande roll och bidra till att främja den romska minoritetens rättigheter i hela Sverige är det därför viktigt att det tydliggörs på vilket sätt den föreslagna myndigheten ska komplettera och stärka det arbete som görs inom kommunerna, samt hur den är tänkt att förhålla sig till övriga aktörer inom området.

I övrigt är jag positiv till myndighetens föreslagna uppgift att särskilt stärka romska kvinnors och barns egenmakt och förutsättningar till goda levnadsvillkor. Det ligger i linje med de frågor som den romska minoriteten i Stockholm har lyft under våra samråd och som således ligger till grund för stadens eget utvecklingsarbete. Det är grundläggande att arbetet med romsk inkludering vilar på en löpande dialog och samråd mellan de människor som själva tillhör minoriteten och ansvariga tjänstemän och politiker. Det är därför av stor vikt att den föreslagna myndighetens arbete bygger på delaktighet med den romska minoriteten, där romska representanter är med i beslutsfattande processer.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 10 oktober 2019

KATARINA LUHR

Bilagor

1. Reservationer m.m.

2. Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi välkomnar utredningens intentioner att stärka romers rättigheter. Vi kan konstatera att alltför länge har antiziganism och diskriminering varit vardag för romer. Det måste få ett stopp. Stat, kommun och regioner har ett särskilt ansvar för att säkerställa att alla får sina rättigheter tillgodosedda. Under mandatperioden 2014-2018 togs flera viktiga steg i arbetet med romsk inkludering i Stockholms stad. Tidigare var detta ett arbete som inte gavs någon plats i det stadsgemensamma arbetet, men nu deltar staden i det nationella utvecklingsarbetet och har arbetat framgångsrikt med brobyggare inom arbetsmarknad, skola och det sociala området.

Det står utom allt tvivel att mer behöver göras och mer permanenta strukturer bör sökas för de nationella insatser som görs. I betänkandet identifieras flera viktiga nationella uppgifter som bör ges en tydligare och mer varaktig roll än vad som är möjligt att åstadkomma inom ramen för Länsstyrelsen för Stockholms uppdrag. Detsamma gäller DO:s möjligheter att ta på sig en aktivare roll i arbetet med romsk inkludering. Vi instämmer därför i stort sett i utredningens bedömning och menar att permanenta resurser på nationell nivå behöver avsättas för att stödja den romska gruppens inflytande och organisering och för att stödja och följa upp det lokala arbetet i kommuner och regioner. Mycket talar för att det i likhet med hur den nationella förvaltningen i övrigt organiseras och styrs bör inrättas en myndighet för romska frågor.

Vi noterar dock i sammanhanget det kan komma att ske myndighetsförändringar som rör politiken för nationella minoriteter och att uppdraget för Forum för levande historia kan komma att påverkas till följd av att regeringen aviserat att ett nytt museum för Förintelsen ska inrättas. Vidare har riksdagen tillkännagett regeringen att en nationell institution för mänskliga rättigheter bör inrättas. Även detta kan komma påverka vilka uppgifter en myndighet för romska frågor bör hantera. Vår bedömning är därför att hur det nationella arbetet med romsk inkludering bör organiseras bör utredas vidare.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Olle Burell och Emilia Bjuggren (alla S) och Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna anser att alla svenska medborgare idag får sina rättigheter skyddade genom den svenska grundlagen. Det är av stor vikt i ett demokratiskt och rättvist samhälle att romer eller andra grupper inte särbehandlas positivt eller negativt. Förekommer diskriminering så ska detta stävjas och den drabbade ska vända sig till diskrimineringsombudsmannen.

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenska medborgare med romsk bakgrund.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) enligt följande.

Vi välkomnar regeringens ansats om att inrätta en myndighet för romska frågor, inte minst mot bakgrund av den kritik som Sverige upprepade gånger fått från internationella granskningsorgan för bristande efterlevnad av romers mänskliga rättigheter. Vi välkomnar att förslaget lyfter antiziganism som en av de tydligaste orsakerna till minoriteten romers situation idag, och att myndigheten ges ett tydligt uppdrag att motverka detta.

Utredningen konstaterar att det som görs i dagsläget är otillräckligt och lyfter fram en rad problem som uppmärksammades av Kommissionen mot antiziganism. En myndighet för romska frågor skulle ha ambitionen att ta krafttag mot dem problemen. Vi konstaterar att ett stort fokus för myndigheten föreslås vara att stärka det romska civila samhället, kulturen och språket, samt utveckla metoder mot diskriminering och antiziganism. Detta är mycket viktigt. Vi ser emellertid att åtgärder för att komma tillrätta med romers ekonomiska levnadsvillkor, bristande tillgång till arbete, bostad och likvärdig utbildning saknas. Som jämförelse kan nämnas att delegationen i Finland har bland sina uppdrag att ”ta initiativ för att förbättra romernas ekonomiska, sociala och kulturella levnadsvillkor”. Vi menar att arbetet för att förbättra romers ekonomiska levnadsvillkor måste finnas med i allt arbete för romsk inkludering.

Att motverka antiziganism och diskriminering är ett viktigt steg, men för att komma till rätta med den strukturella diskrimineringen behövs fler riktade arbetsmarknadsåtgärder som erbjuder romer en väg in i arbetslivet. Uppsökande arbete genom exempelvis brobryggarverksamhet är värdefullt då det bygger på tillit och förståelse för de egna livsvillkoren. Bland de uppdrag som andra myndigheter ansvarar för nämns uppdraget till Arbetsförmedlingen att under 2016-2019 vidareutveckla arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet. Mot bakgrund av tidigare nedskärningar på Arbetsförmedlingen undrar vi dock hur kapaciteten sett ut att vidareutveckla det arbetet i enlighet med uppdraget? Om ett ökat ansvar för dessa uppgifter faller på kommuner framöver bör dessa få utökade resurser.

Vi vill i sammanhanget också passa på att belysa att utredningen nämner Malmö och Göteborgs kommunala center för romska frågor som positiva exempel i det kommunala arbetet med romsk inkludering. Utredningen önskar se en utveckling där fler kommuner börjar arbeta på ett motsvarande sätt. Här vill vi framhålla att Feministiskt initiativ lagt en motion i kommunfullmäktige om att inrätta just ett sådant center i Stockholms stad. Vi beklagar att det grönbåla styret valt att avslå motionen.

Något som utredningen saknar är en djupare jämställdhetsanalys. Det står att det främsta verktyget för jämställdhet är jämställdhetsintegrering, och att kvinnors delaktighet i arbetet är viktigt. Utöver det står väldigt lite om romska kvinnors och flickors särskilda villkor och behov. Det framgår inte hur könsfördelningen varit bland de romer som varit delaktiga i samsrådsprocesserna, och vilka frågor som lyfts som viktiga för kvinnor i de dialogerna. Utifrån de erfarenheter vi har av möten med romska kvinno- och tjejjourer vet vi att våldsföråran anses viktig. Frihet från våld är en förutsättning för kvinnors och flickors egenmakt. Vi saknar också en intersektionell ansats i det arbete som myndigheten ska bedriva. Att vara en underordnad grupp inom en minoritet kan ofta innebära en särskild sårbarhet. Att inkludera perspektiv som rör samtliga diskrimineringsgrunder och hur de samverkar är därför viktigt och behöver förtydligas i uppdraget.

En fråga som lämnas obesvarad av utredningen är hur romska EU-medborgare som vistas i Sverige ska inkluderas i arbetet. Regeringens strategi för romsk inkludering för åren 2012-2032 gör ett tydligt undantag för utsatta EU-medborgare som alltså inte anses berättigade av att ta del av regeringens åtgärder. Medan Kommissionen mot antiziganism framhåller just denna grups särskilda utsatthet, inte minst vad gäller hatbrott, dagliga kränkningar och allvarliga brott mot deras liv och boplatser. Kommissionen hade även en kritisk inställning till diskussionen om tiggeriförbud och inhumana avhysningar, brist på alternativa boendeplatser och skolgång till utsatta EU-medborgares barn. Av denna utredning framgår inte hur myndigheten kommer förhålla sig till romer som tillhör gruppen utsatta EU-medborgare. Vi anser att romer som är utsatta EU-medborgare också ska inkluderas i myndighetens arbete i någon

form. Att barns rätt till skolgång ska säkras utifrån barnkonventionen och att eventuella avhysningar alltid ska följas av alternativa boendeplatser. Vi anser att denna grupp även ska ges möjlighet att läsa SFI och ta del av arbetsmarknadsåtgärder. För att garantera sådana insatser, som i dagsläget tillhandahålls av kommuner, bör kommuner få ökade resurser för att tillgoda dessa insatser. En myndighet för romska frågor kan inte ta ansvar för alla dessa frågor, däremot anser vi att denna målgrupp ska tas i beaktande inom ramen för myndighetens uppdrag.

Remissammanställning

Ärendet

I sitt slutbetänkande (SOU 2016:44) konstaterar Kommissionen mot antiziganism att situationen för romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna inte är tillfredsställande, samt att det finns en kontinuitet mellan 1900-talets övergrepp mot romer och deras utsatta situation i dag i det svenska samhället. Olika internationella övervakningsorgan bekräftar att romer i Sverige fortfarande möter diskriminering inom många områden i vardagslivet. Det råder även fortsatt stor okunskap om romers kultur, historia och situation. Enligt slutbetänkandet kan ett inrättande av ett nationellt center vara en väg för att driva på en utveckling som innebär att romer har lika tillgång till de mänskliga rättigheterna.

Mot denna bakgrund gav Regeringen Kulturdepartementet i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I uppdraget har ingått att:

- Föreslå vilka specifika uppgifter centret ska ha med tydliga avgränsningar mot andra berörda myndigheters verksamhet
- Utreda hur romskt deltagande och inflytande i förhållande till centrets uppgifter kan säkerställas
- Undersöka om centret kan inrättas inom ramen för befintlig myndighetsstruktur

Utredningen har genomförts i bred konsultation med romska sakkunniga och civilsamhällesaktörer och har särskilt beaktat förslagen som lämnats av Kommissionen mot antiziganism. Utredningen föreslår att en nämndmyndighet med nationellt ansvar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer inrättas och placeras vid en värmyndighet. Nämndmyndigheten föreslås heta Myndigheten för romska frågor och inrättas under den föreslagna nya myndigheten för minoritetsfrågor (MFM). Den nya myndigheten föreslås driva verksamheten i nära kontakt med minoriteten romer, säkerställa en lokal förankring av verksamheten och att verksamheten får en lämplig geografisk spridning.

Myndigheten för romska frågor uppdrag föreslås vara:

- initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande, med särskilt ansvar att stärka kvinnors samt barns och ungas egenmakt och inflytande.
- bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället genom olika insatser.
- återkommande anordna en landsomfattande sammankomst där minoriteten romers organisationer, aktivister och andra sakkunniga från och företrädare för minoriteten kan mötas kring för minoriteten viktiga frågor.
- synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som minoriteten romer utsätts för och den påverkan som historisk rasism och diskriminering för med sig.
- samla och medverka till att levandegöra och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia samt skapa en kunskapsbank över minoriteten romers kultur, språk och historia, samt
- främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar för minoriteten romer.

Utredarens bedömning är att den nya myndighetens anslag bör uppgå till cirka 20 miljoner kronor per år och att den bör ha cirka 13 årsarbetskrafter när den är fullt uppbyggd.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kultur- nämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Farsta stadsdels- nämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd och kom- munstyrelsens råd för Agenda 2030. Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2019 har i huvud- sak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till förslaget att inrätta en ny myndighet för romska frågor. I synnerhet uppdraget om metodutveckling utifrån forskning och beprövad erfarenhet kan bidra till att utveckla stadens arbete.

Stockholms stad är sedan tre år utvecklingskommun för romsk inkludering. Arbetet bedrivs i enlighet med de principer som finns inom mänskliga rättigheter samt vad den romska minori- teten påtalar att stadens ska fokusera på. En återkommande synpunkt från den romska minori- teten är att utvecklingsarbetet ska vara en del av de ordinarie strukturerna och inte ett projekt eller ett sidospår. Det sagda innebär att för staden är mänskliga rättigheter, inklusive romsk inkludering, inte en fråga som kan hanteras i sidospår eller begränsas till kortvariga projekt och avgränsade satsningar. Utmärkande för arbetet är att det finns en gemensam målbild, som vägleds av kommunfullmäktiges inriktningsmål och en strategi för romsk inkludering. En strategi som tagits fram i dialog med den romska minoriteten och strategiskt relevanta stads- delsnämnder. Sammantaget innebär det att arbetet med romsk inkluderingen är en del av flera verksamheters arbete med regelefterlevnad och kvalitetssäkring. Att hantera rättighetsarbetet på detta sätt ger staden goda förutsättningar att uppmärksamma likheter och skillnader ifråga om olika rättighetsområden och att identifiera möjliga systemfel.

Den tydliga och gemensamma målbilden av vad som ska åstadkommas i arbetet med romsk inkludering har gett goda resultat vad gäller romers tillgång till arbete, kultur samt social om- sorg och trygghet. Framöver kommer stadens arbete med de mänskliga rättigheterna att stär- kas ytterligare genom att knyta an till de tre dimensionerna av hållbarhet i Agenda 2030.

En myndighet för romska frågor kan i synnerhet med uppgiften metodutveckling utifrån forskning och beprövad erfarenhet, bidra till att stärka stadens arbete med att leva upp till de mänskliga rättigheterna. Uppgiften att särskilt stärka romska kvinnors och barns egenmakt och förutsättningar till goda levnadsvillkor är särskilt angeläget och ligger i linje med vad sta- den fokuserar på i utvecklingsarbetet. Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att det kan vara lämpligt med en uppföljning. En sådan uppföljning bör särskilt ta sikte på om myndighetsstrukturen är ändamålsenlig och bidrar till att förvaltningsmyndigheter arbetar med de relevanta utvecklingsområdena som en naturlig del av de ordinarie strukturerna. Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning om att förslaget inte påverkar den kom- munala självstyrelsen. Utredningens förslag gynnar jämställdheten och de mänskliga rättig- heterna.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid (S) samt Rashid Mohammed (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Maria Jansson (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar ett förstärkt nationellt ansvar kring arbetet att tillförsäkra mänskliga rättigheter för minoriteten romer. Förvaltningen har ingen uppfattning om den organisatoriska lösning som föreslås. Arbetsmarknadsförvaltningen saknar en tydlig beskrivning av hur den föreslagna myndighetens arbete kan kopplas till kommunernas dagliga arbete. Kommunernas arbete för att stärka den romska minoritetens ställning vad gäller bl. a utbildning och inträde på arbetsmarknaden är helt avgörande för verklig inkludering och därför är det angeläget med ett stärkt nationellt stöd också till det lokala arbetet med romska frågor.

Okunskapen hos majoritetsbefolkningen om det utanförskap som råder är stor. Arbetsmarknadsförvaltningen ser därför positivt på att myndigheten ska bygga på delaktighet med den romska gruppen samt ställa krav på hög kompetens kring frågan bland ledamöter och tjänstepersoner. En förutsättning är att delaktigheten innebär att representanter från den romska gruppen deltar i beredning av beslut och inte enbart bjuds in till att lämna synpunkter på förslag.

Myndighetens arbete ska komplettera det arbete som redan görs inom kommuner och andra verksamheter. Arbetsmarknadsförvaltningen har, utifrån utredningens förslag, svårt att utläsa vad myndighetens arbete kommer att få för påverkan på kommunens operativa arbete. Förvaltningen saknar en tydlig beskrivning av kopplingen till kommunernas dagliga arbete där ett stärkt nationellt stöd för romska frågor är angeläget. Förvaltningen anser att inkludering till stor del sker i det dagliga arbetet och det är där stöd och förutsättningar behövs. I utredningen nämns exempelvis inte rätten till utbildning, arbete och egen försörjning, vilket är förvaltningens främsta fokus och som utgör grundläggande förutsättningar för att kunna bryta ett utanförskap.

En risk med inrättandet av en av en särskild myndighet som Arbetsmarknadsförvaltningen identifierat är att det skulle kunna innebära att ansvaret för övriga aktörer blir otydligt och att frågan därför prioriteras bort hos andra aktörer. Redan idag finns exempel på hur frågan blir en sidofråga som kan prioriteras bort när en verksamhet byter riktning eller omorganiseras.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Torun Boucher (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Sofia Lundin (Fi) som anslöt sig till det särskilda uttalandet från Torun Boucher (V).

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen delar utredningens omvärldsanalys och slutsatser. Inrättandet av en myndighet med ett tydligt mandat är en signal om att frågan är prioriterad och behöver insatser som skapar reell förändring.

Förvaltningen ser positivt på att myndigheten skulle komplettera det arbete som redan pågår inom kommuner och andra offentliga verksamheter. Det är utifrån utredningens innehåll svårt att förutspå hur denna komplettering ska ske i praktiken. Förvaltningen anser att det är viktigt att en ny myndighet tydligt hakar i det operativa arbetet som sker i kommunerna och utgår från de sex områden som den statliga strategin om romsk inkludering är uppdelad i. Förvaltningen anser vidare att inkludering till stor del sker i det dagliga arbetet och att det är där resurserna ger störst effekt. Enligt förvaltningens bedömning är det möjligt att en nationell myndighet för romska frågor är den insats som bäst bidrar till att romsk inkludering uppmärksammas som en högre prioriterad fråga. En farhåga som vissa ur minoriteten romer uttryckt under utredningens gång är att inrättandet av Myndigheten för romska frågor kan komma att innebära att andra myndigheter och vissa kommuner trappar ner sitt arbete med romers rättigheter i stället för att stärka det. Kulturförvaltningen anser att denna aspekt bör vägas in i en riskbedömning. Inrättandet av en ny myndighet för romska frågor kan tjäna på att föregås av ett beslut om den föreslagna myndigheten för minoritetsfrågor (MFM).

Om man beslutar sig för att inrätta en nationell myndighet anser kulturförvaltningen att det är av vikt att rättighetsbärare, det vill säga representanter från den romska gruppen, ges möjlighet att delta i beslutsfattande processer. Förvaltningen ser positivt på myndighetens nätverkande roll med nationella sammankomster för romska civilsamhällesaktörer, deras kunskaps-spridande arbete, insatser mot antiziganism samt tydliga fokus på kvinnor, barn och unga. Flera andra myndigheter exempelvis Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har kunskap och erfarenheter som skulle vara användbara vid etablerandet av myndigheten.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remissen.

Reservation anfördes av Linnéa Vinge (SD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson Åkerström (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), som anslöt sig till det särskilda uttalandet av Alexandra Mattsson Åkerström (V).

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Kommuner har en central roll i arbetet med att förbättra romers livsvillkor eftersom de ansvarar för verksamheter som är avgörande för romers situation. Stockholms stad är sedan 2016 en utvecklingskommun för romsk inkludering på kommunal nivå (en satsning från kulturdepartementet). Stockholms stad har även sedan 2018 en strategi för romsk inkludering som syftar till att insatser som skyddar och främjar romers rättigheter som nationell minoritet ska utvecklas och hinder som romer kan erfaras i stadens verksamheter ska undanröjas. Utvecklingsarbetet ska präglas av romsk delaktighet och egenmakt, principen om icke-diskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur. Staden har i nuläget sex brobyggare anställda, varav två inom socialförvaltningen, vars främsta uppdrag är att metodutveckla och utbilda i romska frågor inom det sociala området.

Förvaltningen välkomnar alla satsningar som kan innebära att förbättrandet av romers livsvillkor påskyndas. Förvaltningen ställer sig däremot tveksam till att lösningen är ett inrättande av en ny myndighet. Uppdraget som myndigheten föreslås få genomförs redan i dag av kommuner och andra verksamheter. Förvaltningen menar att det inte är självklart att en ny myndighet kommer att påskynda förbättrade livsvillkor och anser att medlen istället kan komma till bättre användning i redan pågående satsningar.

Det finns en önskan från delar av den romska gruppen att vara en naturlig del av befintliga myndigheter istället för att ha en egen myndighet. En egen myndighet kan leda till att gruppen känner sig utesluten istället för inkluderad. Förvaltningens brobyggare vill särskilt framhålla behovet av närhet för att bygga upp förtroende och tillit. Detta arbete görs bäst lokalt. En myndighet utan tydligt mandat och med "längre väg" till verksamheterna riskerar att försämra situationen istället för att underlätta. I utredningen nämns den finska modellen där man arbetar mer länsvis istället för nationellt. Den finska modellen skulle kunna vara ett sätt att ta arbetet med inkludering vidare.

Utifrån det arbete som redan pågår i staden och övriga kommuner så anser förvaltningen att detta arbete snarare bör utvecklas och permanentas istället för att delar av arbetet förs över till en nationell myndighet. Det finns även en risk att det lokala utvecklingsarbetet avstannar i avsaknad på vad som kommer att skötas av den nya nationella myndigheten.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på åtgärder som kan förbättra livssituationen för romer och främja arbetet med mänskliga rättigheter och har inga invändningar mot förslaget att inrätta en ny myndighet. Det är också positivt att den föreslagna myndighetens arbete bygger på delaktighet med den romska gruppen. En förutsättning för delaktighet är att representanter från den romska gruppen är med i beslutsfattande processer och inte endast inbjuds att lämna synpunkter på förslag.

Förvaltningen ser positivt på att myndigheten förväntas komplettera det arbete som idag genomförs lokalt i kommunerna. Det är dock utifrån utredningens innehåll svårt att förutse hur kopplingar och samband mellan olika nivåer kommer att se ut. Förvaltningen skulle gärna se en myndighet som tydligt knyter an till det operativa arbete som sker ute i kommunerna. I utredningen finns det samtidigt ett gott exempel på komplement till lokalt arbete i förslaget att upprätta en kunskapsbank inom den nya myndigheten. En sådan kunskapsbank skulle kunna gynna modersmålsundervisningen i de romska varieteterna för enskilda elever och bidra till utveckling av modersmålslärares kompetenser. Detta står i direkt samklang med nämndens målsättning att ”öka kunskapen hos lärare om den romska nationella minoritetens kultur, språk och historia.”

Avslutningsvis vill förvaltningen betona vikten av tydlighet i funktion och ansvar mellan olika myndighetsnivåer. Därför är det angeläget att, som utredarna föreslår, den nya myndighetens arbete följs upp redan från starten för att säkerställa en strategisk etablering och styrning av verksamheten.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen.

Reservationer anfördes av Mirja Räihä m.fl. (S) och Robert Mjörnberg m.fl. (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Som framgår av utredningen har regeringen vidtagit åtgärder inom en rad olika områden inom minoritetspolitiken. Flertalet insatser för att förbättra livsvillkoren för den romska minoriteten har vidtagits av statliga myndigheter, kommuner och civilsamhället. I utredningen konstateras dock att situationen för romerna ändå inte är tillfredsställande.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda *hur* ett nationellt center för romska frågor kan inrättas och föreslå om centret ska inrättas inom ramen för befintlig myndighetsstruktur. Äldreförvaltningen kan se vikten av en sammanhållande aktör för de åtgärder och insatser som myndigheter, kommuner och andra aktörer vidtar samt att långsiktiga uppdrag finns för att tillgodose den romska minoritetens rättigheter.

Länsstyrelsen i Stockholms län har redan i dag erfarenhet av att arbeta med minoritetspolitiska frågor och romsk inkludering. De har som framgår av utredningen även upparbetade kontakter och god relation med målgruppen. Även andra myndigheter, såsom Diskrimineringsombudsmannen och Institutet för språk och folkminnen, har erfarenhet och kunskap om mänskliga rättigheter eller frågor som berör nationella minoriteter.

Mot bakgrund till detta kan äldreförvaltningen istället se fördelar med ett vidareutvecklat uppdrag och långsiktigt ansvar för en befintlig myndighet, exempelvis kan nuvarande kunskap och erfarenhet tas tillvara. Äldreförvaltningen vill framföra en viss tveksamhet huruvida det behövs en ny myndighet för att nå önskad effekt. Förvaltningen vill i lyfta fram kommunens centrala roll med att förbättra romers livsvillkor då de ansvarar för verksamheter som berör romers vardag. I utredningen lyfts exempelvis Göteborgs och Malmös arbete fram med att etablera kommunala romska informations- och kunskapscenter.

Stockholms stad är en av fem utvecklingskommuner som har fått bidrag av regeringen för att bygga upp en långsiktig struktur i den kommunala förvaltningen med syfte att förbättra romers inkludering. Inom ramen för detta har staden antagit en stadsövergripande strategi som lägger fast stadens inriktning, arbetssätt och ansvarsfördelning. Stadens arbete ska präglas av romsk delaktighet, ickediskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur.

Äldreförvaltningen anser att det finns behov av åtgärder som syftar till att tillgodose kvinnors, barn och ungas intressen. I sammanhanget vill äldreförvaltningen även framföra att äldre romer är en relativt osynlig grupp som, i likhet med jämställdhetsfrågor, kan behöva synliggöras mer i arbetet med romsk inkludering.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av departements-skrivelsen.

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har svårt att bedöma om det finns behov av en särskild myndighet för romska frågor. Vi är positiva till satsningar som synliggör, samlar och sprider kunskap om den nationella minoriteten romer. Vi är också positiva till att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering av romer. Förvaltningen bedriver i dagsläget samarbete med två romska föreningar som båda arbetar med att främja romsk kultur och stärka romska kvinnors inkludering i samhället.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2019 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ersätтарыttrande gjordes av Jessica Larsson (SD), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på utredningen om "Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor" och inser allvaret i bakgrunden till uppdraget. Att metodiskt och långsiktigt arbeta mot all form av diskriminering och för mänskliga rättigheter för alla är högt prioriterat i ett demokratiskt samhälle. Förvaltningen menar att det finns behov av att belysa problematiken för fler målgrupper.

Förvaltningen har inget att invända mot en myndighet för romska frågor men menar att en nära, lokal förankring är en förutsättning för framgång. Att motverka fördomar och förhindra diskriminering av romer, och andra målgrupper, kräver ett metodiskt, långsiktigt arbete i nära kontakt med samhälle och invånare.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2019 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Alla som vistas i och verkar i Sverige oavsett om de tillhör en minoritet eller inte ska ges möjlighet att utifrån sina förutsättningar ta del av den svenska samhällsservicen och välfärden. Stadsdelsförvaltningen har att följa aktuell lagstiftning på området, stadsövergripande styrdokument och vision för att säkerställa att alla grupper kan ta del av den kommunala verksamheten på lika villkor, fritt från diskriminering och kränkande behandling. Gruppen utomnordiska romer är en utsatt grupp inte minst inom Norrmalms stadsdelsområde. Det arbete som genomförs idag för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna efterlevs, inom ramen för olika myndigheters ansvarsområden, är enligt stadsdelsförvaltningen fortsättningsvis mycket viktigt. Stadsdelsförvaltningen har dock svårt att bedöma huruvida det finns ett behov av att inrätta en helt ny nationell myndighet som har att hantera romska frågor. Idag finns det fem nationella minoriteter och stadsdelsförvaltningen hade hellre sett att utredningen hade titta på frågan utifrån ett bredare perspektiv, med ett uppdrag som sammanhållet kan stärka och bevaka samtliga nationella minoriteters intressen och rättigheter i samhället.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anför följande:

Sverigedemokraterna håller delvis med arbetsmarknadsförvaltningens uppfattning om oklarheter kring hur föreslagen myndighets arbete ska kopplas samman med den kommunala verksamheten. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar redan idag aktivt för att inkludera alla medborgare, ett arbete som även innefattar stockholmare med romsk bakgrund. Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt bakgrund.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl (S) och Rashid Mohammed m.fl (V) enligt följande.

Vi välkomnar utredningens intentioner att stärka romers rättigheter. Vi kan konstatera att alltför länge har antiziganism och diskriminering varit vardag för romer. Det måste få ett stopp och stat, kommun och regioner har ett särskilt ansvar för att säkerställa att alla får sina rättigheter tillgodosedda. Under mandatperioden 2014-2018 togs flera viktiga steg i arbetet med romsk inkludering i Stockholms stad. Tidigare var detta ett arbete som inte gavs någon plats i det stadsgemensamma arbetet, men nu deltar staden i det nationella utvecklingsarbetet och har arbetat framgångsrikt med brobyggare inom arbetsmarknad, skola och det sociala området.

Det står utom allt tvivel att mer behöver göras och mer permanenta strukturer bör sökas för de nationella insatser som görs. I betänkandet identifieras flera viktiga nationella uppgifter som bör ges en tydligare och mer varaktig roll än vad som är möjligt att åstadkomma inom ramen för Länsstyrelsen för Stockholms uppdrag. Detsamma gäller DO:s möjligheter att ta på sig en aktivare roll i arbetet med romsk inkludering. Vi instämmer därför i stort sett i utredningens bedömning och menar att permanenta resurser på nationell nivå behöver avsättas för att stödja den romska gruppens inflytande och organisering och för att stödja och följa upp det lokala arbetet i kommuner och regioner. Mycket talar för att det i likhet med hur den nationella förvaltningen i övrigt organiseras och styrs bör inrättas en myndighet för romska frågor. Vi noterar dock i sammanhanget det kan komma att ske myndighetsförändringar som rör politiken för nationella minoriteter och att uppdraget för Forum för levande historia kan komma att påverkas till följd av att regeringen aviserat att ett nytt museum för Förintelsen ska inrättas. Vidare har riksdagen tillkännagett regeringen att en nationell institution för mänskliga rättigheter bör inrättas. Även detta kan komma påverka vilka uppgifter en myndighet för romska frågor bör hantera. Vår bedömning är därför att hur det nationella arbetet med romsk inkludering bör organiseras bör utredas vidare.

Ersätтарыttrande gjordes av Maria Jansson (Fi) enligt följande.

Vi välkomnar regeringens ansats om att inrätta en myndighet för romska frågor, inte minst mot bakgrund av den kritik som Sverige upprepade gånger fått från internationella gransk-

ningsorgan för bristande efterlevnad av romers mänskliga rättigheter. Vi välkomnar att förslaget lyfter antiziganism som en av de tydligaste orsakerna till minoriteten romers situation idag, och att myndigheten ges ett tydligt uppdrag att motverka detta.

Utredningen konstaterar att det som görs i dagsläget är otillräckligt och lyfter fram en rad problem som uppmärksammades av Kommissionen mot antiziganism. En myndighet för romska frågor skulle ha ambitionen att ta krafttag mot dem problemen. Vi konstaterar att ett stort fokus för myndigheten föreslås vara att stärka det romska civila samhället, kulturen och språket, samt utveckla metoder mot diskriminering och antiziganism. Detta är mycket viktigt. Vi ser emellertid att åtgärder för att komma tillrätta med romers ekonomiska levnadsvillkor, bristande tillgång till arbete, bostad och likvärdig utbildning saknas. Som jämförelse kan nämnas att delegationen i Finland har bland sina uppdrag att ”ta initiativ för att förbättra romernas ekonomiska, sociala och kulturella levnadsvillkor”. Vi menar att arbetet för att förbättra romers ekonomiska levnadsvillkor måste finnas med i allt arbete för romsk inkludering.

Att motverka antiziganism och diskriminering är ett viktigt steg, men för att komma till rätta med den strukturella diskrimineringen behövs fler riktade arbetsmarknadsåtgärder som erbjuder romer en väg in i arbetslivet. Uppsökande arbete genom exempelvis brobygggarverksamhet är värdefullt då det bygger på tillit och förståelse för de egna livsvillkoren. Bland de uppdrag som andra myndigheter ansvarar för nämns uppdraget till Arbetsförmedlingen att under 2016-2019 vidareutveckla arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet. Mot bakgrund av regeringens tidigare nedskärningar på Arbetsförmedlingen undrar vi dock hur kapaciteten ser ut att vidareutveckla det arbetet i enlighet med uppdraget? Om ett ökat ansvar för dessa uppgifter faller på kommuner bör dessa få utökade resurser.

Vi vill i sammanhanget också passa på att belysa att utredningen nämner Malmö och Göteborgs kommunala center för romska frågor som positiva exempel i det kommunala arbetet med romsk inkludering. Utredningen önskar se en utveckling där fler kommuner börjar arbeta på ett motsvarande sätt. Här vill vi framhålla att Feministiskt initiativ lagt en motion i kommunfullmäktige om att inrätta just ett sådant center i Stockholms stad.

Något som utredningen saknar är en djupare jämställdhetsanalys. Det står att det främsta verktyget för jämställdhet är jämställdhetsintegrering, och att kvinnors delaktighet i arbetet är viktigt. Utöver det står väldigt lite om romska kvinnors och flickors särskilda villkor och behov. Det framgår inte hur könsfördelningen varit bland de romer som varit delaktiga i samrådsprocesserna, och vilka frågor som lyfts som viktiga för kvinnor i de dialogerna. Utifrån de erfarenheter vi har av möten med romska kvinno- och tjejjourer vet vi att våldsfrågan anses viktig. Frihet från våld är en förutsättning för kvinnors och flickors egenmakt. Vi saknar också en intersektionell ansats i det arbete som myndigheten ska bedriva.

Att vara en underordnad grupp inom en minoritet kan ofta innebära en särskild sårbarhet. Att inkludera perspektiv som rör samtliga diskrimineringsgrunder och hur de samverkar är därför viktigt. En fråga som lämnas obesvarad av utredningen är hur romska EU-medborgare som vistas i Sverige ska inkluderas i arbetet. Regeringens strategi för romsk inkludering för åren 2012-2032 gör ett tydligt undantag för utsatta EU-medborgare som alltså inte anses berättigade av att ta del av regeringens åtgärder. Medan Kommissionen mot antiziganism framhåller just denna grups särskilda utsatthet, inte minst vad gäller hatbrott, dagliga kränkningar och allvarliga brott mot deras liv och boplatser. Kommissionen hade även en kritisk inställning till diskussionen om tiggeriförbud och inhumana avhysningar, brist på alternativa boendeplatser och skolgång till utsatta EU-medborgares barn. Av denna utredning framgår inte hur myndigheten kommer förhålla sig till romer som tillhör gruppen utsatta EU-medborgare. Vi anser att romer som är utsatta EU-medborgare också ska inkluderas i myndighetens arbete i någon form. Att barns rätt till skolgång ska säkras utifrån barnkonventionen och att eventuella avhysningar alltid ska följas av alternativa boendeplatser. Vi anser att denna grupp även ska ges möjlighet att läsa SFI och ta del av arbetsmarknadsåtgärder. För att garantera sådana insatser, som i dagsläget tillhandahålls av kommuner, bör kommuner få ökade resurser för att tillgodose dessa insatser. En myndighet för romska frågor kan inte ta ansvar för alla dessa frågor, däremot anser vi att denna målgrupp ska tas i beaktande inom ramen för myndighetens uppdrag.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Torun Boucher m.fl. (V) enligt följande.

Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet är i grunden positiva till förvaltningens svar men vill framföra följande. Vi välkomnar regeringens ansats om att inrätta en myndighet för romska frågor, inte minst mot bakgrund av den kritik som Sverige upprepade gånger fått från internationella granskningsorgan för bristande efterlevnad av romers mänskliga rättigheter. Vi välkomnar att förslaget lyfter antiziganism som en av de tydligaste orsakerna till minoritetens romers situation idag, och att myndigheten ges ett tydligt uppdrag att motverka detta.

Utredningen konstaterar att det som görs i dagsläget är otillräckligt och lyfter fram en rad problem som uppmärksammades av Kommissionen mot antiziganism. En myndighet för romska frågor skulle ha ambitionen att ta krafttag mot de problemen. Vi konstaterar att ett stort fokus för myndigheten föreslås vara att stärka det romska civila samhället, kulturen och språket, samt utveckla metoder mot diskriminering och antiziganism. Detta är mycket viktigt. Vi ser emellertid att åtgärder för att komma tillrätta med romers ekonomiska levnadsvillkor, bristande tillgång till arbete, bostad och likvärdig utbildning saknas. Som jämförelse kan nämnas att delegationen i Finland har bland sina uppdrag att ”ta initiativ för att förbättra romernas ekonomiska, sociala och kulturella levnadsvillkor”. Vi menar att arbetet för att förbättra romers ekonomiska levnadsvillkor måste finnas med i allt arbete för romsk inkludering.

Något som utredningen saknar är en djupare jämställdhetsanalys. Det står att det främsta verktyget för jämställdhet är jämställdhetsintegrering, och att kvinnors delaktighet i arbetet är viktigt. Utöver det står väldigt lite om romska kvinnors och flickors särskilda villkor och behov. Vi saknar också en intersektionell ansats i det arbete som myndigheten ska bedriva. Att vara en underordnad grupp inom en minoritet kan ofta innebära en särskild sårbarhet. Att inkludera perspektiv som rör samtliga diskrimineringsgrunder och hur de samverkar är därför viktigt.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver vill vi anförda följande:

Sverigedemokraterna delar uppfattningen om att staden inte ska upprätta en ny myndighet med syfte att förbättra romers villkor. Vi delar däremot inte synen om att romer ska särbehandlas eller tilldelas särskilda fördelar inom andra områden.

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhälls-vägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt ursprung. Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna avslag på förvaltningens förslag till tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) enligt följande.

Feministiskt Initiativ och Vänsterpartiet välkomnar regeringens ansats om att inrätta en myndighet för romska frågor. Mot bakgrund av den kritik som Sverige upprepade gånger fått från internationella granskningsorgan för bristande efterlevnad av de mänskliga rättigheterna delar vi inte förvaltningens synpunkter om att dessa uppdrag kan göras enbart inom nuvarande befintliga verksamheter. Vi ser heller inte att förslaget om en ansvarig myndighet är tänkt att ersätta kommunernas arbete.

Vi ser positivt på att utredningen lyfter antiziganism som en av de tydligaste orsakerna till minoritetens romers situation idag, och att myndigheten ges ett tydligt uppdrag att motverka detta. Utredningen konstaterar att det som görs i dagsläget är otillräckligt, och nämner det ti-

digare arbetet som gjorts bland annat inom strategin för romsk inkludering samt kommissionen mot antiziganisms arbete. Regeringens strategi för romsk inkludering gör dock undantag för utsatta EU-medborgare som alltså inte anses berättigade av att ta del av regeringens åtgärder. Medan kommissionen om antiziganism framhåller just denna grupps särskilda utsatthet, inte minst vad gäller hatbrott, dagliga kränkningar och allvarliga brott mot deras liv och boplatser. Kommissionen hade även en kritisk inställning till diskussionen om att förbjuda tiggeri och inhumana avhysningar, brist på skolgång till EU-medborgares barn och lyfter fram värdiga boendeanternativ och skolgång för barn. Av utredningen framgår inte hur myndigheten ska förhålla sig till romer som tillhör gruppen utsatta EU-medborgare. Vi anser det självklart att romer som är utsatta EU-medborgare också ska inkluderas i myndighetens arbete. Vi saknar en djupare jämställdhetsanalys i utredningen. Det står att det främsta verktyget för jämställdhet är jämställdhetsintegrering, och att kvinnors delaktighet i arbetet är viktigt. Utöver det står väldigt lite om romska kvinnors och flickors särskilda villkor och behov. Det framgår inte hur könsfördelningen varit bland de romer som varit delaktiga i samrådsprocesserna, och vilka frågor som lyfts som viktiga för kvinnor i de dialogerna. Utifrån de erfarenheter vi har av möten med romska kvinno- och tjejjourer vet vi att frågan om våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck är viktig. Vi saknar också en intersektionell ansats i det arbete som myndigheten ska bedriva. Att vara minoritet inom en minoritet kan ofta innebära en särskild sårbarhet. Att inkludera perspektiv som rör samtliga diskrimineringsgrunder och hur de samverkar är därför viktigt. Vi konstaterar att stort fokus för myndigheten kommer vara på att stärka det romska civila samhället, kulturen och språket, samt utveckling av metoder mot diskriminering och antiziganism. Detta är mycket viktigt. Vi ser emellertid att åtgärder för att komma tillrätta med romers bristande tillgång till arbete, bostad och likvärdig utbildning saknas. Att motverka antiziganism och diskriminering är ett viktigt steg, men för att komma till rätta med den strukturella diskrimineringen behövs fler riktade arbetsmarknadsåtgärder som erbjuder romer en väg in i arbetslivet.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna håller delvis med utbildningsförvaltningen om oklarheter kring att utifrån förslaget få någon uppfattning om hur myndighetens arbete ska komplettera det arbete som redan idag genomförs lokalt i Stockholm. Utbildningsförvaltningen arbetar redan idag aktivt för att inkludera alla medborgare, ett arbete som även innefattar stockholmare med romsk bakgrund. Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romsk bakgrund.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) enligt följande.

1. Äldrenämnden delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Och därutöver anföra:

Vi välkomnar utredningens intentioner att stärka romers rättigheter. Vi kan konstatera att alltför länge har antiziganism och diskriminering varit vardag för romer. Det måste få ett stopp och stat, kommun och regioner har ett särskilt ansvar för att säkerställa att alla får sina rättigheter tillgodosedda. Under mandatperioden 2014-2018 togs flera viktiga steg i arbetet med romsk inkludering i Stockholms stad. Tidigare var detta ett arbete som inte gavs någon plats i

det stadsgemensamma arbetet, men nu deltar staden i det nationella utvecklingsarbetet och har arbetat framgångsrikt med brobyggare inom arbetsmarknad, skola och det sociala området.

Det står utom allt tvivel att mer behöver göras och mer permanenta strukturer bör sökas för de nationella insatser som görs. I betänkandet identifieras flera viktiga nationella uppgifter som bör ges en tydligare och mer varaktig roll än vad som är möjligt att åstadkomma inom ramen för Länsstyrelsen för Stockholms uppdrag. Detsamma gäller DO:s möjligheter att ta på sig en aktivare roll i arbetet med romsk inkludering. Vi instämmer därför i stort sett i utredningens bedömning och menar att permanenta resurser på nationell nivå behöver avsättas för att stödja den romska gruppens inflytande och organisering och för att stödja och följa upp det lokala arbetet i kommuner och regioner. Mycket talar för att det – i likhet med hur den nationella förvaltningen i övrigt organiseras och styrs – bör inrättas en myndighet för romska frågor. Vi noterar dock i sammanhanget det kan komma att ske myndighetsförändringar som rör politiken för nationella minoriteter och att uppdraget för Forum för levande historia kan komma att påverkas till följd av att regeringen aviserat att ett nytt museum för Förintelsen ska inrättas. Vidare har riksdagen tillkännagett regeringen att en nationell institution för mänskliga rättigheter bör inrättas. Även detta kan komma påverka vilka uppgifter en myndighet för romska frågor bör hantera. Vår bedömning är därför att hur det nationella arbetet med romsk inkludering bör organiseras bör utredas vidare.

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD) enligt följande.

1. Äldrenämnden avslår förvaltningens förslag till beslut:
2. Och därutöver anföras:

Sverigedemokraterna delar förvaltningens tveksamhet om det finns behov av en särskild romsk myndighet. Romer som är svenska medborgare har enligt RF §1 samma medborgerliga status som övriga svenska medborgare och uppbär därmed fullt ut - det i regeringsformen §2 grundlagsfästa skydd - mot diskriminering som övriga svenska medborgare. Dessutom tillkommer för romer de kulturellt baserade sär-rättigheter som stipuleras för de erkända nationella minoriteterna.

Kulturdepartementet som på uppdrag av regeringen utrett formerna för en eventuell romsk myndighet, menar att en romsk myndighet skulle skapa stabilitet genom att främja romernas mänskliga rättigheter. Alla svenska medborgares mänskliga rättigheter är garanterade genom Sveriges undertecknande av FN konventionen för mänskliga rättigheter. För att dessa rättigheter objektivt skall tillkomma samtliga medborgare ansvarar idag befintliga myndigheter, brott mot dessa rättigheter hanteras av rättsväsendets olika instanser baserat på en lagskrivning som gäller samtliga svenska medborgare.

Inrättande av en särskild myndighet för att främja just romers mänskliga rättigheter blir ett indirekt diskriminerande av andra etniska eller kulturella grupper som inte har en särskild myndighet för att främja hanteringen av just deras frågor.

Sverigedemokraterna anser att alla medborgare skall behandlas objektivt och stå lika inför lagen och underkänner därför att romer skall särbehandlas eller tilldelas särskilda fördelar inom några områden. Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt ursprung. Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna avslag på förvaltningens förslag till tjänsteutlåtande.

Det råder ingen tvekan om att romer och även andra idag erkända svenska minoriteter - i ett historiskt perspektiv - utsatts för rasistiskt drivna övergrepp av staten. De ansvariga för detta är i huvudsak Socialdemokratiska regeringar som under decennier drev systematisk rasforskning, tvångsteriliseringar och tandexperiment på etniska minoriteter och utvecklingsstörda. Ett mörkt kapitel i svensk historia som aldrig får upprepas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Ersätтарыttrande gjordes av Jessica Larsson (SD) enligt följande.

1. Vi föreslår att förvaltningen avslår förslaget till beslut.
2. Därutöver vill vi anföra följande:

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt ursprung. Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna avslag på förvaltningens förslag till tjänsteutlåtande.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Leif Söderström (SD) – se under Äldrenämnden.